

NORGES VASSDRAGS- OG ENERGIDIREKTORAT
(NVE)
Postboks 5091 Majorstua
0301 OSLO

Deres referanse
202003182-1

Vår referanse
20/00861-3/ISB

Dato
14.05.2020

Høringsuttalelse - forslag til endringer i kraftberedskapsforskriften

Vi viser til Norges vassdrags- og energidirektorats høringsbrev av 10. mars 2020 og medfølgende høringsdokument nr. 1/2020 om forslag til endringer i kraftberedskapsforskriften.

Vi vil i det følgende kommentere på høringens punkt 2.1.4.1 om obligatorisk kredittsjekk og punkt 2.1.4.3 om kraftsensitiv informasjon.

2.1.4.1 Fra risikobasert til obligatorisk krav

Per i dag skal KBO-enheter foreta en risikovurdering før de framsetter krav om kredittsjekk for personer som skal få tilgang til systemer og anlegg i klasse 2 og 3. Kredittsjekk skal ikke anvendes dersom det kan iverksettes andre egnede tiltak.

Forslaget som legges fram fra NVE innebærer at kredittsjekk alltid skal innhentes før ansettelse.

Obligatorisk kredittsjekk ble også foreslått av NVE i 2017 da forslag om endringer i beredskapsforskriften var på høring.¹ Høringsinstansene var derimot skeptisk til om forslaget var egnet til å oppnå formålet, og om det var forholdsmessighet mellom mål og middel.

På bakgrunn av innspillene, og for å forhindre unødig behandling av personopplysninger, ble bestemmelsen endret fra obligatorisk kredittsjekk for klasse 2 og 3 til krav om at det kun skal benyttes kredittsjekk der det er ikke finnes andre egnede sikkerhetstiltak.²

Det framstår ikke helt klart for Datatilsynet hva som har endret seg og hvorfor NVE igjen anser det nødvendig å stramme inn kravene til personkontroll.

I forrige høringsrunde uttalte Datatilsynet at behovet for kredittvurdering av alle ansatte med tilgang til klasse 2 og 3 framstod som noe uklart. Vi etterlyste en nærmere redegjørelse for

¹ NVE høringsdokument 6:2017 om forslag til endringer i beredskapsforskriften.

² NVE Rapport 92/2018 Oppsummeringsdokument 92/2018 s. 87.

hvorfor NVE mener de ansattes kredittverdighet er et relevant parameter for å vurdere pålitelighet.

I høringsdokumentet punkt 2.1.2 listes det opp hvordan kredittsjekk kan være relevant. Det vises til at svak eller uordnet økonomi kan utgjøre en sårbarhet for press eller tilbøyelighet til opportunistisk atferd, og at høyt forbruk kan være en indikasjon på manglende dømmekraft. Videre at gjentatte betalingsanmerkninger kan være en indikasjon på manglende dømmekraft og pålitelighet.

NVE skriver at praksis i bransjen varierer når det gjelder gjennomføringen av risikovurderingen, og at et obligatorisk krav vil gi en enhetlig grunnsikring. Det kan virke som at noe av bakgrunnen er at NVE mener virksomhetene i dag ikke foretar tilstrekkelige risikovurderinger, og dermed lar være å innhente kredittsjekker i tilfeller hvor man burde det.

Vi forstår behovet for å sikre at personer som har tilgang til anlegg og systemer som regnes som kritisk infrastruktur er pålitelige. Vi stiller likevel spørsmål ved om obligatorisk kredittsjekk av ansatte er nødvendig for å sikre dette. Det beskrives ikke noe nærmere hvorfor dagens regelverk ikke dekker behovet. Hva er det ved dagens ordning som er mangelfullt, hvor ofte innhentes det egentlig kredittvurdering i ansettelsesprosesser, hvordan vurderer virksomhetene eventuelle funn i kredittsjekkerne og hvordan påvirker dette ansettelsesprosessen. Det er et helt grunnleggende prinsipp at personopplysninger som behandles skal være adekvate, relevante og begrenset til det som er nødvendig for formålene de behandles for, jf. personvernforordningen artikkel 5 nr. 1 bokstav c.

Som NVE skriver innebærer en kredittsjekk at man innhenter opplysninger om en persons økonomiske forhold hvor sjekken gir en poengverdi for betalingsevne eller kredittverdighet, og angir aktuelle betalingsanmerkninger som inkasso, utlegg eller lønnstrekk.

Opplysninger om økonomiske forhold regnes ikke som særlige kategorier av personopplysninger med særlig vern etter personvernforordningen artikkel 9, men denne typen personopplysninger oppfattes likevel av mange som svært beskyttelsesverdig. Kredittvurderingen er en sammenstilling av en persons økonomiske stilling, og sier noe om evne og vilje til å betjene gjeld, i tillegg til at det gis en poengverdi. Det oppleves derfor inngripende å bli kredittvurdert. Dette forsterkes ytterligere når det er snakk om kredittvurdering som foretas av en mulig framtidig arbeidsgiver.

Som vi skrev i forrige høringsrunde har Datatilsynet langvarig praksis for at kredittvurdering av ansatte kun tillates i avsluttende fase av prosesser der den ansatte vil kunne ha et betydelig økonomisk ansvar. Her vil den ansattes kredittverdighet ha en naturlig sammenheng med den oppgaven som skal utføres.

I punkt 2.1.8 viser NVE til personvernforordningens artikkel 35 nr. 7 og at denne er brukt som et utgangspunkt for å vurdere personvernkonsekvensene av forslaget. Formålet angis og det vises til hvilken informasjon man vil innhente. Når det gjelder lagring vises det til politiregisterforskriften og informasjon fra Datatilsynets hjemmeside. Det er bra at NVE forholder seg til personvernregelverket i utarbeidelsen av nye lovforslag.

Vi savner derimot en nærmere vurdering av selve personvernkonsekvensene av forslaget. En slik vurdering må inneholde en avveining av om forslaget står i rimelig forhold til hensynet til den registrerte som skal kredittvurderes av en mulig arbeidsgiver. Den må inneholde en redegjørelse for hvilke andre tiltak som kan oppnå det samme formålet, og en begrunnelse for hvorfor disse tiltakene ikke anses tilstrekkelig.

Sett i sammenheng med hvor inngripende en slik kredittsjekk kan oppleves for den enkelte jobbsøker, mener vi at dagens ordning med risikovurdering må videreføres. Et mindre inngripende tiltak vil være å følge opp virksomhetenes risikovurderinger nærmere.

2.1.4.3 Kraftsensitiv informasjon

NVE ber spesielt om innspill på om det er et behov for mulighet til personkontroll med kredittsjekk og politiattest også for tilgang til kraftsensitiv informasjon og til digitale informasjonssystemer.

Det vi har kommentert ovenfor om kredittsjekk for tilgang til klasse 2 og 3 gjør seg også gjeldende for et slikt forslag.

Det må foretas en vurdering av personvernkonsekvensene før man foreslår en slik bestemmelse. Hensynet til de registrertes rettigheter og friheter vil ofte måtte veies opp mot andre legitime formål, for eksempel god sikkerhet rundt kritisk infrastruktur. Det er viktig at det gjøres grundige avveininger slik at det ikke gjøres større inngrep i personvernet til den enkelte enn det som er nødvendig. I tillegg er det særlig viktig at bestemmelsene utformes på en så konkret og klart definert måte som mulig, slik at det ikke oppstår tvil om hvilke inngrep som i så fall kan gjøres og når.

Vi viser for øvrig til Utredningsinstruksen punkt 2.1 og 2.2 om krav til innholdet i beslutningsgrunnlaget. Tiltak som berører prinsipielle spørsmål skal drøfte spørsmålene på en balansert, systematisk og helhetlig måte. Etter vårt syn er dette relevant når det foreslås tiltak som griper inn i den enkeltes personvern.

Med vennlig hilsen

Jørgen Skorstad (Sign.)
avdelingsdirektør

Ida Småge Breidablikk
juridisk seniorrådgiver

Dette brevet er godkjent elektronisk i Datatilsynet, og har derfor ingen signatur.

Kopi: Kommunal- og moderniseringsdepartementet
v/Statsforvaltningsavdelingen
Postboks 8112 Dep, 0032 OSLO